

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Bokod: A keresztség sákramentumában részesült: Szücs Olivia Mása
Halottunk: Pataki Jánosné, született Szücs Irén
KISBÉREN: MEGKERESZTELTEK Kósz Tamás, Tóth Emma Maja
Szent Heléna Beatrix, Szent Anabella Rebeka
HÁZASSÁGUKAT MEGÁLDATTÁK
Nagy Norbert és Aigner Zsanett Mária
Szijj Attila és Kovács Éva
TÁRKÁNY Eltemették: Tóth Sándornét

„KIÁLTÓ HANG”

**FELEKEZETKÖZI
KERESZTÉNY KIÁLLÁS
AZ ISTEN SZERINTI
CSALÁDÉRT**

**HÍVUNK MINDENKIT,
AKINEK FONTOS
A JÖVŐ!**

**DOPONT: 2020. AUGUSZTUS 22. 17 ÓRA ...ÉN KIÁLTÓ HANG VAGYOK A PUSZTÁBAN,
HELYSZÍN: BUDAPEST, V. KER. DEÁK TÉR KÉSZÍTSETEK EGYENES UTAT AZ ÚRNAK...**
(János Evangéliuma 1,23)

Szervezők: Vadász Sándor & Edit | Adám-Eva Misszió | vizforras@upcmail.hu

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császárs, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vertheskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közlebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: hethatarlap@gmail.com

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu
ISSN 1417 - 7641

Református hitéleti lap

XXIV. évfolyam 8. szám

2020. augusztus

BÚCSÚZIK A REPOSZT

reposzt
klerikális re-akciók

Megszűnik a közéleti református blog, amelyet dunántúli lelkészek írtak 2011 óta. A díjnyertes médium témáit gyakran a közélet aktuális vitái adták. Az okokról Köntös Lászlót, a blog egyik alapítóját, a Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi főjegyzőjét kérdezte a Reformátusok Lapja.

Miért szűnik meg a Reposzt?

Nem érdemes könnyen azonosítható indokot keresni. Már az is csoda, hogy kilenc évet kibírt a blog. Induláskor ugyanis azt vállaltuk, naponta új bejegyzéssel jelentkeznénk. A szerzőgárda gyakran cserélődött, egy ideje nem találtunk hetedik embert. A Reposzt nem menedzselte, spontán, amatőr, önkéntes szolgálat volt. Most eljött a befejezés ideje.

2013-ban a Golden Blog versenyen **díjat kaptak**. Hont András zsűritag, a HVG újságírója akkor azt írta, hogy a Reposzt tartalmának java részével nem ért egyet, mégis tiszteletreméltó, ahogyan kifejtik a véleményüket egyházukról, hazájukról és a világról. Hogyan emlékszik erre?

Ez az időszak volt a blog hőskora. Sikerként kitérni az egyházi keretből, és a Mandiner internetes portál meg-

osztásának köszönhetően országos nyilvánosságot kaptunk. A blogot eleve nem belső egyházi fórumnak szántuk, hanem olyan felületnek, amelyen reflektálunk a világ eseményeire, és kiállunk a keresztyénséget érő támadásokkal szemben is. A témáink, bizony, sokszor robbantak. A Reposzt egyházon kívül is, belül is magára tudta irányítani a figyelmet. Sok bátorító visszajelzést kaptunk, de nem feltétlenül a nyilvánosság előtt. Persze a folyosón megszorították az én kezem is, hogy jó cikket írtam, de nem szóltak hozzá, és konfliktushelyzetben a nyilvános állásfoglalás gyakran elmaradt. Az a tapasztalatom, hogy a református ember tartózkodik a véleménynyilvánítástól rázós politikai-közéleti témákban.

Egy-egy poszttal búcsúznak a szerzők Olvassa el a jelenlegi és a korábbi bloggerek búcsúposztjait!

Ez volt a Reposzt különlegessége: református lelkészek közéleti, aktuális, napi, akár politikai témákban is megnyilvánultak.

Szerzőink között voltak konfliktustűrőbbek, akik bele mertek menni ilyen témákba, elviselték, ha visszaszóltak, és megkaptuk a politikai bélyeget. Mások kevésbé konfliktusos témákat választottak. A Reposzt tematikus irányvonala egyébként soha nem volt megszabva, mindenki maga döntötte el, miről ír. Ez adta a blog sokszínűségét, másrészt ez felvetett műfaji problémákat is. Őszintén elmondtuk a véleményünket nagyon sok kérdéssről. Viszont ha valaki olyan témát választott, amellyel a pártok is foglalkoztak, vállalnia kellett annak kockázatát, hogy rögtön beskatulyázzák.

Nem fog hiányozni ez a bátor téma-választás, kiállítás?

Dehogynem. Most éleződik a kultúrharc. Folyik a keresztyénség újraértékelése és újrafelfedezése. Ki fog derülni, hogy azzal a szélsőliberális szellemi áramlattal szemben, amely előtteni látszik Amerikát és a Nyugatot, egyetlen fundamentum van, a keresztyénség. Mi más lenne, amikor már azon is vitatkozni kell, hogy a pedofília micsoda? Persze a megszűnés miatt gyász van bennünk. A Reposzt hiányozni fog, és valószínűleg a jövőben is szükség lesz egy kőkemény református közéleti blogra. De ez most kifutott, és ebben egyetértünk Soós Szilárdal, a rajtam kívüli egyetlen alapítóval, aki szintén végigírta a kilenc évet. Én előtte is írtam, ezután is fogok, a többiekéről nem tudom, mit terveznek. A Reposzt elvégezte a maga feladatát, márkanév lett, ez most, a megszűnés idején látszik igazán. Talán hagyott valami nyomot a református közéleti újságírás történetében. Reméljük, hogy a református megszólalás egyik fontos dokumentumaként él tovább az emlékezetben.

Könyv lesz a blogból

A kilenc év alatt több mint háromezer írás született, amelyekből válogatáskötetet terveznek kiadni ez év őszén. A kezdeményezést a Dunántúli Református Egyházkerület támogatja. Köntös László azt mondja, szeretné, ha megmaradna valami kézzelfogható a **Reposztból**.

Hegedűs Márk
Forrás: www.reformatus.hu;
Reformátusok Lapja

SEMMI SEM BIZTOS

Olvasandó: Zsoltárok 46

Olyan idöket élünk, amelyekben jelszó lett: „Semmi sem biztos”! Persze, jelszavaktól nem mindig kellene félnünk. Ám jelen esetben egy nagyon mély életérzés húzódik meg a szavak mögött. Egész életünket átszövi ez a mondat.

Jelen van a mindennapok szintjén: nem biztos az állásunk, a jövedelmünk, a diplománk értéke... Jelen van a bizonytalanság a nagyobb összefüggésekben is: megváltoznak, eltűnnek dolgok, amelyek biztosnak, állandónak tünnek, vagy percek alatt söpörhet el országrészeket ár, szél, víz... És jelen van a bizonytalanság az értékeket illetően is: hit, keresztyénség, becsület, munka, hűség – egyáltalán értéknek számít-e ma?

Mindezeket tetézi, hogy nagy a bizonytalanság a megoldásokat illetően is. Mintha labirintus előtt állna korunk embere, és azt kellene eldöntenie, melyik irányba induljon, melyik út vezet célhoz? Nem is feltétlenül az út végét szeretnénk tudni, csak végre már azt, hogy melyikre lépünk? Ez a bizonytalanság azért is nehézzé teszi, megkötözi az életünket, mert terheink, megpróbáltatásaink között, ha bizonyosak vagyunk, hogy kijutunk belőlük, több erővel, nagyobb reménnyel hordjuk azokat.

De elfogy a remény is, ha senki nem tudja megmondani: melyik a biztos út? Ha a jövőről beszélünk, legtöbbször ilyen válaszokat kapunk: „Nehéz azt megjósolni...” Nem is annyira burkolt önkritika rejtezik mögötte: ennyi, amit tudunk: jósolni... Bizony ebből nehéz tovább lépni. Mert abban is bizonytalanok vagyunk, hogy a megoldások a saját egyéni életünk terén, vagy a közösségeink életében, vagy nagyobb, nemzeti, európai, akár globális téren jelentkeznek-e először?

Ebben a „semmi sem biztos” világban igen megnézik azt az embert, aki „nem bizonytalanra kapdos”, hanem „biztosra megy” (I. Kor.9,26). És ez az ember nemcsak Pál lehetett, hanem lehet ma minden hívő, keresztyén ember! Isten nemcsak minket hív bizonyosságra, hanem általunk mindenkit erre szeretne eljuttatni. Tulajdonképpen ehhez egyetlen kérdést kell hitünkben forgatnunk és megválaszolnunk: tudom-e vállalni a zsoldos bizonyosságát: „Isten igen

bizonyos segítség a nyomorúságban”! Olyan szép ez a mondat – és mégis néha olyan üres! Mintha csak úgy odavetnénk az emberek elé, akik nem tudnak vele mit kezdeni. Olyan „mindent Isten -mázzal leöntő” keresztyén szólam... A balatoni fényjelzés is villoghat hiába, ha senki nem mondja meg, hogy oda kell rá figyelni. Ennél már csak az a jobb, ha azt is elmondja valaki, miként mentett meg az ő életét az, hogy odafigyelt.

Ebben a zsoldárban is megfigyelhetjük, hogy miként lesz személyesebb. Nemcsak elmondja, ki az „igen bizonyos segítség”, hanem így vall: „Isten a mi oltalmunk és erősségünk. Igen bizonyos segítség...”

Ebben a kis „mi” szócskában több üzenet is van.

Először az, hogy Isten nem mindenki segítése. Rajta kívül sok más „biztos segítséget” hirdetnek-kínálnak. Sokak szerint a segítség egy-egy nagyobb támogatás, EU-kölcsön, gazdaság, jólét, politika felől közeledik. Ugyanígy rengeteg lelki „biztos segítséget” is ígérnek, spirituális feltöltődést, energiákat stb. Szóval, nem mindenki látja Istenben a biztos segítséget.

Ugyanakkor benne van ebben a „mi”-ben a személyes tapasztalat, a személyes elkötelezettség is. Itt térjünk vissza arra, amit az igaz, de üres mondatokról mondtunk! Az „Isten bizonyos segítség” lehet üres mondat is, de hiteles, igaz, életszerű mondat is. Ha mögötte áll egy élet. Ha olyan valaki hirdeti, aki „kipróbálta”. Olvastam egy régi naplót, sok-sok receptet jegyzett fel a tulajdonosa különféle bajokra, betegségekre. És némelyik után ott a vallomása: „kipróbáltam, de ez nem vált be”, vagy: „kipróbáltam, ez jó”. Ezek a régi receptek azáltal lettek hitelessé, hogy ott állt mögöttük egy valóságos élet, amelyik bizonyította hasznosságukat. A keresztyén üzenet, hogy Isten bizonyos segítség, azáltal lesz hitelessé, ha keresztyén életek milliói állnak mögötte és bizonyítják. Ha erről vallunk, és ha valóban úgy is élünk, hogy nemcsak szavunk beszél Istenről, hanem bármi történéjük is, ragaszkodunk hozzá.

Végül egy egészen furcsa hang is van a „mi” szócskában. Miközben a zsoldár Istenről, mint bizonyos segítségről beszél, egy csomó nyomorúságot sorol fel: földrengés, szökőár, nemzetek

acsarkodása, hadak pusztítása... Isten bizonyos segítése nemcsak azt jelentheti, hogy megszűnnek ezek a helyzetek, hanem azt is, hogy ezek között megmarad a biztos pont. Isten, aki jelen van mindezek közepette, aki ezekben nemcsak egy-két ember magánéletét, személyes sorsát változtatja meg és oltalmazza, hanem „nemzetközi szinten” vagy akár „globálisan” is biztos megoldás: „Felmagasztaltatom a földön” – mondja az Úr, és ezzel együtt csendesednek el a bizonytalanságot fenntartó tényezők. A „mi” pedig inentől nem kirekesztő kategória, hanem világ-szinten hívogató, összefogó közösséget jelent.

Ámen

Gerecsei Zsolt

Évfordulók

Kavicsok pörögnek, kövek forognak
Köszönteni való évforduló sok
Melyet megél sáros porhüvelyünk is
Dacolva téllal, széllel, ifjú hévvel

Sok lehetőség elhalad mellettünk
Vagy mi megyünk, tova bele sem botlunk
Lehet az családi, lehet nemzeti
Megállni kell a múltat emlegetni

Hiszen családjunk s magunk életében
Akad emlegetni való szélteben,
De legalább olyan fontos, hogy meg-lásd,
A nemzetünk mikor állt ki egy próbát

Megállj megszentelve röppenő napod
Úgy ragyognak rád a fénylő csillagok
Alkoss maradandót, ha azt szeretnéd,
Hogy az utókort méltón emlékezzék

Tatai Ferenc, Tatabánya, 2011-01-29

SPANYOLNÁTHA

100 évvel ezelőtt több hullámban érte el Magyarországot a spanyolnáthajárvány.

Az első, 1918 nyarától kis enyhüléssel a közepén 1919 elejéig, a második 1920 januárjától 1920 februárjáig tartott.

Az ország egy sohasem látott, súlyos, háború utáni állapotban volt, emberek tízezrei nyomorúságban, normális lakáskörülmények nélkül. Nem csoda, hogy iszonyatos sebességgel terjedt a járvány.

Ráadásul, ahogy egy elemzés (*Rubicon 2018-03-01 Tarján M Tamás*) írja: a vírus sajátossága az volt, hogy nem az idősebbek, hanem különös módon az egészséges fiatalok, a 20–40 év közötti korosztályok körében pusztított a legjobban. A tudományos elméletek szerint ez a korosztály volt az ugyanis, amelyik még nem találkozhatott a vírus e fajtájával.

Akkor tízezrek haltak meg a járványban. (Budapesten pontos számok nincsenek, de azt pl. tudjuk, hogy 1918. október 22. és 1918. november 2. között, NAPONTA 55–58 ember halt meg a fővárosban).

A szakemberek valószínűnek tartják, hogy a járvány hozzájárulhatott Ady Endre halálához is 1919. január 27.-n.

Egy évvel az első megbetegedések után, több tízmillió ember elpusztítása után, a gyilkos kór látszólag lenyugo-

dott, és bár a későbbi esztendőkből még többször visszatért - 1922-ben például a Madeirára internált IV. Károly magyar király (1887-1922) életét is kioltotta.

Szűkebb környezetünkben, Tatán 1918 novemberében 18 halálesetből, 16 volt az elhalálozás oka a spanyolnátha. Novemberben 16 esetből 12 fő hunyt el a járványban. Hasonló az arány Kömlődön, Dadon, Bokodon, Etén, Kisbéren és a többi községben.

A hetenként megjelenő Pápai Hírlap 1918. szeptember 7.-i száma így ír: vagy két hét óta sűrűn történnek szokatlanul magas lázzal, nagy fülzúgással, esetleg tüdőgyulladással járó influenzás megbetegedések, amiket az orvosok spanyolnátha néven neveznek és kezelnek. A kellemetlen betegség szinte járványszerűen lépett fel. Alig van orvosunk, akinek néhány páciense ne feküdnék benne. Gyakori szellőztetés, csoportosulások kerülése, személyi és környezetünk tisztántartása a javaslat. Dr. Cseh-Szombathy László (1894-1968) városi tisztii főorvos, díjtalanul vizsgálja a betegeket és ehhez új helyiséget igényelt. Elhalasztották az iskolák megnyitását országosan és Pápán is, 1918 november 11.-re.

Néhány szomorú esetet ismertettünk: Életének 20. évében hunyt el, néhány

lyos szenvedések közepette, gróf Esterházy Péter huszár főhadnagy, Zita királyné udvarmesterének fia, a Gannai családi sírboltba temettek, november 13.-n.

Dr. Hajdú Tibor (1860-1918) neves tudós, Benedek-rendi Pannonhalmi főapát 64 éves korában halt meg, előtte cukorbetegségben szenvedett.

Losonczy Gyula 32 éves református lelkész, néhány napos szenvedés után ragadta magához a gyilkos kór.

A Múlt kor történelmi portál (2020. január 30) szerint: A halálos járvány 1920-ra már csupán nyomokban volt jelen néhány helyen, és az 1918 őszi „halálos hullámhoz” képest elenyésző számú áldozatot szedett.

A legvalószínűbb magyarázat erre maga az evolúció, amely a vírusok esetében rendkívül gyors ütemben figyelhető meg: a vírusnak végső soron nem áll érdekében megölni a megfertőzött gazdatestet, mivel annak halála esetén nehezebben terjedhet tovább.

Az emberiség erre felkészületlen volt, a túlbizakodott orvostudományt térdre kényszerítette pusztításával.

A spanyolnátha felbukkanása mindenestre tragikus módon bizonyította, hogy a tudomány rohamos fejlődése ellenére is, jószerével tehetetlen maradt a természet hatalmas erőivel szemben. Az utódokra, a mai napig a megelőzési rendszabályok szigorú betartása, a biza-

Szücs János

HÁLAADÁS A KÖMLŐDI ORGONÁÉRT

**KÖMLŐD,
2020. augusztus 29.
(szombat) 18.00 óra**

SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT HÁLAADÓ ISTENTISZTELETÜNKRE

Igét hirdet Máté László esperes

**Közreműködik a bielefeldi evangélikus gyülekezet
küldöttsége**

Az orgonán játszik Vadász Attila orgonaművész

DIAKÓNIA

Bátorítás a diakóniai szolgálatra való
fölkészülésre

„A mi Urunk az Ő egyházának igazgatására négy fajta hivatást rendelt: először a lelkipásztorokét, másodsorban a tanítókét, harmadsorban a vénekét, negyedikként pedig a diakónusokét. Ha egy jó rendben lévő egyházat akarunk, és annak zavartalan működését biztosítani akarjuk, akkor az igazgatásnak ezt a rendjét fenn kell tartanunk. [...] Az ősegyházban mindig kétféle diakónus létezett: egyesek arra kaptak felhatalmazást, hogy a szegények támogatását szolgáló adományokat [...] befogadják, szétosszák és kezeljék. A többi közvetlenül a betegápolásra és szegénygondozásra rendeltetett. Ezt a kettéosztást jelenleg is fenntartjuk; ezért vannak gondnokaink és ápolóink.” (Kálvin János: Genfi Egyházrend 1541)

Reformatori hagyományunk tehát arra int bennünket, hogy Krisztus Urunk akarata szerint az egyház a lelkipásztorok, a tanítók, a presbiterek és diakónusok szolgálatára épül. Ha bármely szolgálat ezek közül meggyöngyül, elerőtlenedik Krisztus teste is, ezért folyamatosan erősítenünk és felkészítenünk kell mindazokat, akik ilyen jellegű szolgálatra kapnak elhívást. Egyetemünk ezért vállalta föl immár 28 éve a teológus és hitoktató-képzés mellett a diakónusképzés ügyét is. Ettől a szándéktól vezetve fordulunk most gyülekezeteink és intézményeink vezetőihez, egyházközösségeink tagjaihoz, arra bátorítva őket, hogy éljenek az augusztus 31-ig tartó pótfelvételi időszak lehetőségével!

A Szociális és Egészségtudományi Kar diakónia (keresztyén szociális munka) alapképzési szakja államilag finanszírozott 7 féléves képzés, melyből 1 félév összefüggő szakmai gyakorlat. Képzésünk a keresztyén értékek, az evangéliumi tanítások és a szociális professzió ismeretanyaga alapján készít fel a szükségét szenvedő embertársaink testi-, szociális-, lelki- és spirituális támogatására. Végzett hallgatóink 90/2017. (XII. 13.) Kormányrendelet, valamint a 1/-2000. (I. 7.) SzCsM rendelet alapján a következő területeken helyezkedhetnek el:

Intézményi munkakörben:

Szociálpolitikai szakértőként (időszerűk, fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, szociális ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, rehabilitációs utógondozás);

Szociális szolgáltatások tervezőjeként, fejlesztőjeként, szervezőjeként (ideértve a csoportmunkát, valamint a szolgáltatástervezési koncepcióval kapcsolatos tanácsadás szakterületet is);

Szociális minőségfejlesztési tanácsadóként;

Szakértőként (személyes gondoskodás igénybevételével kapcsolatos eljárásokban, fogyatékos személyek alapvizsgálatában, szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatában, komplex minősítési eljárásban);

Intézményvezetőként (személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben);

Közösségszervezői munkakörben:

Terápiás munkatársként.

A képzésre egyetemünk honlapján a <http://www.kre.hu/potfelveteli/felveteli-a-SZEK-n.php> linken lehet jelentkezni.

További részletes felvilágosítást szívesen ad minden személyes megkeresést készségesen fogadva Dr. Hecker-Réz Robert diakóniai szakfelelős. Elérhetőségei: +3620 9888 133 vagy robert.hecker@kre.hu

EGY BÖLCS EMBER

2Mózes 18,1-27

Mindig elcsodálkozom Jetrón. Már az is milyen bölcs volt tőle, hogy egy darabig – és pontosan tudta, hogy meddig – vállalta Mózes helyett, hogy mint jó nagyszülő, neveli az unokáit. De amikor elérkezettnek látta az időt, összezsomagolta lányát és unokáit, és elvitte ahhoz, akihez igazán tartozniuk kellett; Mózeshez. Mózesnek is vissza kellett találnia családjához; feleségéhez, gyermekeihez. Miután egymásra találtak a pusztában, tudtak egymásnak szívből örülni. Majd néhány jótanáccsal is szolgált Jetró a vejének, aki azt megfontolva elfogadja, és ezáltal könnyebbül a terhe. Mózes számára apósa látogatása áldássá lett. Ilyen áldás lehet számodra egy jóbarát, egy szerető testvér, egy jó szülő, aki a javadat akarja, ellát tanáccsal. És te is válhatsz ilyen barátta, testvérré mások számára. Mert Isten használni akar. Ad bölcsességet, vezetést, jó gondolatokat, amelyeket továbbíthatsz a másik felé.

A másik üzenete Igénknek az, hogy nem kell olyan terheket magadra vened, amelyeket más is el tud végezni. Igen nagy kísértése a Sátánnak az, hogy elhitedi veled, hogy egy feladatot egyedül és kizárólag csak te tudsz jól megoldani, más nem. Ahogyan egy nagyobb súlyt is könnyebb úgy vinni, ha többen megfogják, úgy az élet terheivel is így van ez. Ha megosztod terheidet szüleiddel, vagy egy olyan valakivel, akiben teljesen megbízol, és tudtok együtt imádkozni azért a dologért, máris könnyebb lesz.

Kovács Tamás - Dad

TRIANON 100

A hatvan éven felüli Bokodiak még emlékezhetnek a Táttra utcában lakó, jellegzetes, kackiás bajuszt viselő, kisé sántítva járó, Weltner Miklós /1884-1967/ kereskedőre és kocsmárosra.

Weltner Miklós vegyeskereskedő és kocsmáros, 1884-ben Bokodon született. Iskolái elvégzése után a kereskedői szakmát édesapja mellett sajátította el, majd 1922 évben, önálló kereskedő lett. Üzletét még édesapja alapította 50 évvel ezelőtt. Kocsmája egy helységből állt és 40—50 személy befogadására volt alkalmas. 1922-ben trafikengedélyt is szerzett. A világháború alatt a 12. k. u. k. gy. ezred kötelékében a szerb fronton küzdött, ahol súlyos sebesülten fogságba esett, s mint 75%-os rokkant szerelt le. Unokatestvére: néhai Kellner József, az orosz fronton hősi halált halt. Neje: Etel, leánya: Magdolna. *(Komárom és Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék múltja és jelene 930 old.)*

Nis-től Komáromig címmel írta meg sebesülésének szerbiai történetét a **Komáromi Újság**, a megye hetilapja folyóiratokban, 1915 decemberében. Írója **Balogh Böske**.

(Balogh Böske népszerű felvidéki hírlapíró, a két világháború között Komárom, Pozsony, Kassa magyar nyelvű újságjaiban publikált. Forrás: Prágai Magyar Hírlap)

Weltner Miklós a 12. közös gyalogezred szakaszvezetője, bokodi lakos, aki a Komáromi Honvédkórházban lábadozott, itt mondta el, színes, eseményekben gazdag élményeit, és 11 hónapig tartó szerb fogságból való szabadulását. **Weltner Miklós** 1914. november 12.-én Szerbiában **Valjevótól** délre sebesült meg, egyszerre két helyen, a vállán könnyebben, míg a lábán dum-dum golyótól oly súlyosan, hogy a lába többé ép nem lesz. Szanitéceink ekkor őt, az akkor tőlük megszállott **Brezinára** 5 vitték, ahol a községházán helyezték el. December 3.-án azonban jöttek a szerbek, s a mieink a súlyos sebesülteket kénytelenek voltak hátrahagyni, így maradtak ők 32-en **Brezinán** Csak kevesen segítettek rajtuk. Egyetlen egyszer történt meg, hogy ingyen ajándékot kaptak. Egy öreg paraszt asszony hozott nekik egy kis sült krumplit, meg kukorica-kenyeret, meg egy-egy pohár-

ka rakiját, ahogy ők a törkölypálinkát nevezik. Jöttek ugyan árulni a szerb asszonyok hozzájuk, de mivel teljesen ki voltak fosztva, csak kevesen tudták megfizetni a rendkívül magas árakat. Hoztak bablevest, de só nélkül és mégis két koronát kértek érte. Még só nélkül is megérte.

A hatóság egyáltalán semmit nem gondolt rájuk. Az éhségbe és a kezelési hiányosságokba nagyon sokan meghaltak, úgy annyira, hogy december 28.-ára 32-ből már csak négyen maradtak. A többiek mind meghaltak mellettük, s ott hevert az élő ember mellett a temetetlen hulla, sokszor 6 napon át. Végre a könyörület legyőzte a kíváncsi embe- rekben az ellenséget és elföldelték a szerencsétleneket, akiket itthon már hiába vártak.

Egy becsületes szerb fiúnak a nevét kell itt feljegyeznünk, aki ugyancsak megérdemli, hogy a hála legmelegebb hangján gondoljunk rá mindenkor. **Stefán Jovanovicsnak** hívták, **Kernevac** asztalos volt civilben, és aki a tőlünk elvett ágyukat őrizte **Brezinán**.

Ebben a rettenetes helyzetben, még az életben lévők is elkészültek a halálra, míg december 25.-én kocsizörgést halottak a távolban, egyik bajtársukat, aki csak félig volt eszméletlen, de még vánszorogni tudott, kiküldték hátha segítséget hozhat nekik, az életöszton nem csalta meg őket. Angol missziós nővérek voltak a kocsin és bementek hozzájuk. Mind a négyüknek adtak egy-egy koronát és megígérték, hogy biztosan segítséget küldenek nekik. December 28.-n jöttek is értük és **Valjevóba** vitték őket. Kérték a törzsorvost, aki értük jött, hogy juttasson részükre enni-valót, hiszen már 3 hete csak néha láthattak némi kis edelt. A felelet az volt, hogy „ki hívta ide magukat?”

Valjevóban december 28-tól január 28-ig maradtak, innen Nis-be az 1 sz-ú Tartalékkórházba kerültek, ahol a kórház 800 ágyra volt berendezve, volt francia, görög orvosok s egy ezred-orvos, aki magyarul is beszélt, sőt mi több járt hazánkban és ismeri Jókai műveit is. Gyakran elbeszélgetett katonáinkkal, s kérdezgetett tőlük, vajon ismerik-e ezt és amazt? Tudják-e hogy szerbül mi a neve az Aranyembernek? Sokszor levitette a sebesülteket az apo-

A BOKODI WELTNER MIKLÓS

lókkal az udvarra, akármilyen morgással is azok.

A szomorú időszak akkor következett, amikor az oroszok elérték a Kárpátokat, a szerb katonák valósággal falták az újságokat. A legszomorúbb hír (számunkra) 1915 március hónapban **Przemsl** eleste. Micsoda örömmámor volt **Nisben**, s egész Szerbiában. Mint ha az egész város megbolondult volna. Naphosszat folyt a vígság, még a legvénebb szerbek a csicsák (?) sem resteltek beállni a kolóba, s el volt terjedve a hír, hogy CÁR ATYUSKA gyermekei egy hónap leforgása alatt Pesten lesznek. De él még a magyarok Istene, a jó híreket (részükre) mintha elvágták volna, a foglyokra szórt gúny-zápor is szünni kezdett. Tavaszra már eldobták a szerbek az újságot: nincs benne, semmi. Ez meg a mieinknek tetszett.

Karácsonyt, húsvétot ott is megünneptették. A sebesültek ekkor egy pohár bort és disznópecsenyét kaptak.

Kegyetlen, de azért teljesen el nem ítéhető szokásuk volt a szerbeknek, hogy a súlyosan sebesült foglyok közül, akiket gyógyíthatatlannak ítélték, agyonlőtték. Kellott a hely az életrelőbbaknak. Weltner lábát is, mivel az első hiányos kezelés miatt rosszul forrt össze, eltörték és a gyógyulás után **NISKABENYA (GONCAROVÓ, KISKABÁNYA)** fürdőre küldték, ahol szerb és fogolysebesültek együtt lábadoztak. Itt csaknem mindennapos vendég volt a kegyelmes úr, **Pasics** miniszterelnök, aki nagy szakállával már messziről feltűnt a fürdő sétányán, amint a fürdőorvossal karonfogva sétált. A mi katonáink, ha szalutáltak neki barátságosan viszonzta üdvözlésüket, „szervusz, vajaik (katona

(Nikola Pacics /1845-1926/ a Szerb királyság miniszterelnöke volt 1908-1918-ig

Egyszer eljött **Niskabenyára (Goncarovó) Sándor trónörökös**, aki a foglyoktól az élmezés iránt érdeklődött. Azt mondják róla, hogy őt a népakarat sokkal jobban körülölel, mint az atyját. Az újságok is kizárólag őt és Pacicsot a miniszterelnököt emlegették, Petárt (Pétert) soha. De még a trónörökösnél is nagyobb a népszerűsége György hercegnek, akit még ma is emlegetnek a szerbek.

(**I Péter Szerbia királya /1844-1921/ Sándor trónörökös, a későbbi király /1888- 1934/ György /1887-1972/ lemondott a trónról. Forrás:wikipédia org)**

Mint érdekes eseményt említette meg, hogy az ottani intelligencia, a hivatalnokok, a vezető emberek többnyire a Monarchiából valók, s csak honosított szerb polgárok. **Niskabenyán (Goncarovó, Kiskabánya)** utcahosszat lehetett magyar szót hallani. A sétányon ha ők – a hadifoglyok- magyarul beszéltek, akkor odament hozzájuk valaki s kérdezte, maguk magyarok? Én is az vagyok. Az urak, hölgyek szívesen megálltak velük beszélgetni, gyakran odacsempésztek egy-egy szivart, egypár gyümölcsöt, de csak akkor ha a szerbek nem látták, mert azok, könnyen kémkedést gyaították volna.

Niskabenyán (ma Goncarovó, magyarul Kiskabánya) a kórház igazgatója is bevándorolt osztrák volt. Neki panasolta el, hogy még januárban feladott 100 koronája nem érkezett meg, noha már szeptembert írta. A reklamáció szerint **Valjevóba** kézbesítették a gondnokságnak. Onnan persze elfelejtették utánaküldeni **Nisbe**. Az itteni gondnok utánajárására 9 hónap várakozás után végre kézhez jutott a rejtélyes utakat megjárt száz korona. (A 40 koronát már hamarabb megkapta, ekkor a 60 at is megkapta.)

Levelet is kapott hazulról, **Bokodról**. Amikor **Varsó** elesett, a Nis-i újságok eszóval sem említették az orosz katasztrófát. **Weltner** egy kissé kerülő úton értesült erről a nagy eseményről. Nővére írt neki hazulról s többek között egy furcsa hírt is közölt vale, „az OROSZ néni aki Varsóba lakott meghalt, sok jó maradt ránk.” Ezen gondolkodóba esett, míg rájött a rejtett igazságra s első gondolata az volt, hiszen akkor **Premsl** is a mienk. Mikor az olaszok hadat üzentek nekünk, ismét nagy volt az öröm náluk.

Amikor **Bulgária** hadba lépett (a szerbek ellen 1915 október 8), a fürdőhely **Kiskabánya** lassanként kihalt. Egy szép őszi délutánon szerb lovasság ment át a kies fürdőhelyen a bolgár határ felé. A közönség hangos „zsvívóba” (éljenzésbe) fogott, de az ezred, meg a tisztek is komorak voltak, még nem is tisztelgettek.

1915 október végén visszavitték őket

Nis-be, a szerbeket tovább szállították, csak 425-en maradtak egy lovassági istállóban volt a szállásuk.

Egyik újság a **Zastava** azt írta, jobban tenné **Szerbia**, ha megadná magát a magyaroknak, mert Magyarország kultúrállam, mert akkor még lehet reménye a jövőre nézve, de ahová Bulgária beteszi a lábát, ott csak sivár temető marad. A hangulat a bolgárok ellen igen erős volt s a készülődés is nagy erővel folyt. A **Glazmak** újság megírta, hogy Szerbia most igen súlyos helyzetben van, de csak „kitartás, hisz testvéreink (a franciák és az angolok) már görög földön vannak és megvalósulhatnak a „nagy szerbia álmok.” Torz képeket festettek **Ferdinánd bolgár csáról**, aki hajlong **Vilmos német császárról** előtt. Voltak újságok, akik állítólagos „vallomásokot” terjesztettek **Vilmos császárról**, hogy Ő adta ki a parancsot, hogy Szerbiában még a csecsszopó gyermeket is le kell gyilkolni, senkinek nem szabad kegyelmezni! Egy őrmester pedig azt beszélte el az újságíróknak, hogy a magyar és a német tisztek csúnyán összeveszték **Zimonyban**, ebből kifolyólag sok sebesülés lett.

A szerbek az angol-francia segítséget mennyire biztosra várták, kitűnik abból is, hogy a csapatok érkezését percnyi pontossággal kiszámították, a várost angol-francia-szerb zászlódiszbe öltöztették. Várták a vonatot, de a várt segítség elmaradt.

A szerbeknek egy végzetes számítása ránk (a foglyokra) nézve nagy jelentőséggel bírt, a bolgárok támadása nem ott történt ahol várták és így puskalövés nélkül adták fel **Nis** városát.

A szerb katonaság kivonulása előtt, felrobbantották a stratégiai tartalékokat, közöttük a lőszer és fegyver, valamint az élelmiszer raktárakat.

A bolgár bevonulás óta (1915. november 4.) nagyon jó dolguk lett a magyar foglyoknak. A tisztek gavallérosan fizettek mindenkinek, akár hol találkoztak velük.

A polgári lakosságot is a bolgárok élelmeztek. Egyik nap a város teljes bolgár díszet öltött. A pályaudvar előtt hatalmas diadalkaput építettek, a bolgár trónörököszt várták, de érkezése elmaradt.

A bolgárokkal együtt megjött a magyar-osztrák konzulátus is és vele **Windisgratcz herceg**, a mi embereinket ők vették további gondjaikba. November 13.-n a hazatérő üres trén ko-

csikra rakták őket és elindultak **Bulgária** felé. Két napig mentek **Pirottig**, ott vonatra tették őket, onnan egyenesen **Szófiába** utaztak. Bolgár- földön enni-valóval-itallal kínálták őket mindenhol, szíves meleg fogadtatásban részesültek.

A palotában maga a felséges asszony, az áldott, jó szívű **Eleonóra királyné** fogadta a sebesült katonákat leányával együtt, s egy idegen ország királyasszonya magyarul szólott a fogságból kiszabadult magyar foglyokhoz. Mintha csak saját hazájukban lettek volna!

Eleonóra bolgár cárné, királyné, reuss-köstritzi hercegnő 1860-1917 Művelt sokoldalú egyéniség volt, több nyelven, közöttük magyarul is beszélt. A Bolgár Vöröskereszt megalapítója.

Szófiától –Lompalánkáig, a bolgár dunai kikötőig, jöttek vonattal, innen hajóval **Orsova-Zimonyig**.

Kemenicán 14 nap megfigyelés alatt –karanténban- voltak, onnan ki-ki saját alakulatához került. Így jutott végre **Komáromba**, mint 12-es szakaszvezető Weltner Miklós, hogy itt átvegye a jól megérdemelt **ezüst vitézségi érmét**, ami már február elsejétől, az ezrednél feküdt, mivel nem tudták kézbesíteni.

Megjegyzés: *A 12-es közös gyalogezred, -Komárom háziezredének 2. és 3. zászlóalja- Boszniában állomásozott, onnét történt a támadás Szerbia ellen 1914 nyarán.*

Weltner Miklós 1905 évben vonult be sorkatonai katonai szolgálatra Komáromba. Az alapkiképzés után Boszniába vezényelték, itt töltötte tényleges idejét 1907-ig.

1914 júliusában a mozgósításkor ismét behívták és alakulatával együtt vett részt a szerbiai harcokban, ott érte a sebesülés a lábán „dum-dum” golyótól és egy szilánktól a vállán.

Viszontagságos utazásáról tudósít az akkor megyei újság. Kitartása, emberismerete, bajtársiassága, tájékozottsága, nyitottsága a világ dolgaira, segítette őt, hogy ha betegen is, de visszavért Komáromba és Bokodra.

Ezüst vitézségi érmével tüntették ki! A bolgárok az első világháború idején az Osztrák-Magyar Monarchia szövetségesei voltak, a Trianoni békediktátum őket jóvátétel fizetésére kötelezte, de nem sújtotta területconkítással, mint Magyarországot.

Szücs János